

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 110/2013-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. marca 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. Ď., T., zastúpeného advokátom Mgr. P. M., Advokátska kancelária, T., ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv podľa čl. 32 ods. 4 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práv podľa čl. 6 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1, čl. 3, čl. 8 ods. 1, čl. 9 a čl. 18 Dohovoru o právach dieťaťa postupom „*súdov a štátnych orgánov*“, ich „*napadnutými rozhodnutiami*“ v neidentifikovaných konaniach, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. Ď. o d m i e t a pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. júna 2012 doručená sťažnosť Ing. J. Ď., T. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy,

základných práv podľa čl. 32 ods. 4 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práv podľa čl. 6 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 1, čl. 3, čl. 8 ods. 1, čl. 9 a čl. 18 Dohovoru o právach dieťaťa postupom „súdov“, „štátnych orgánov“, „napadnutými rozhodnutiami súdov“ v nekonkretizovaných konaniach.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti podrobne opisuje peripetie v konaniach všeobecných súdov o úpravu styku sťažovateľa ako otca maloletého B. J., Ď., najmä však v súvislosti s rozhodovaním o návrhoch na nariadenie, respektíve zmenu predbežného opatrenia. V tejto súvislosti uvádza viaceré spisové značky konaní Okresného súdu Trenčín, ako aj spisovú značku konania „odvolacieho súdu“ a ich rozhodnutia. V rámci opisu konkrétnych okolností prípadu sťažovateľ namieta porušenie svojich označených práv postupom a jednotlivými rozhodnutiami súdov. Zároveň viackrát poukazuje na to, že sudy okrem označených jeho práv svojím konaním porušili aj „judikát ústavného súdu SR IV. ÚS 163/08“. Sťažovateľ vyčíta nesústredenú a neefektívnu činnosť „štátnych orgánov“ a vyjadruje nesúhlas v sťažnosti opísaným postupom súdov a ich viacerými rozhodnutiami. Je presvedčený o tom, že došlo, respektíve dochádza k porušovaniu jeho označených práv, a preto navrhuje, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie z dôvodu „porušenia jeho základných a slobôd tak, ako je vyššie v sťažnosti uvedené“ a aby „po zistení stavu“ veci vydal rozhodnutie v tomto znení:

„1. štátne orgány nesústrednou a neefektívnou činnosťou zapríčinili porušenie ústavou garantované právo otca a dieťaťa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (Ústava SR čl. 48) a porušili judikát Ústavného súdu SR IV. ÚS 163/08.

2. Sudy zasiahli do práva otca a dieťaťa na spravodlivé konanie podľa článku 36 odsek 1 Listiny základných práv a slobôd tým, že nezistili názory a poznatky maloletého B. J. Ď. k veci samej jeho výsluchom, uspokojili sa iba s aplikáciou všeobecného pravidla, že v konaní o nariadení predbežného opatrenia sa dokazovanie nevykonáva, a aplikovali ich aj v konaní o jeho zrušení. Uvedeným konaním sudy porušili judikát Ústavného súdu SR IV. ÚS 163/08.

3. Sudy tým, že nútia otca, aby suploval povinnosť súdu náležite zdôvodniť rozhodnutie súdu vo veci styku otca s dieťaťom, porušujú právo otca a dieťaťa

na spravodlivé konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, porušujú Článok 6, článok 8 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, článok 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení Protokolu č. 12 k dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, článok 3, článok 8 ods. (1), Článok 9, článok 18 Dohovoru o právach dieťaťa, článok 32, článok 36 Listiny základných práv a slobôd. Súdny uvoľneným postupom porušujú prezumpciu nevinoty otca dieťaťa. Súdny v situácii, že na strane otca neexistujú relevantné dôvody, ktoré by intenzívnym spôsobom negatívne zasahovali do záujmov dieťaťa, tým, že žiadajú od otca preukázať dôvody, prečo by mal mať otec so svojim dieťaťom styk podľa zákona o rodine §24 ods. (4) posledná veta, diskriminujú otca na základe pohlavia (porušenie zákona o rovnakom zaobchádzaní § 2 ods. (1), § 2a ods. (1, 2, 3)), pretože rovnaká povinnosť nebola súdmi uložená matke dieťaťa (preukázať dôvody, prečo by mala mať matka dieťaťa iný, väčší, rozsah styku s maloletým B. J. Ď. než definuje zákon o rodine § 24 ods. (4) posledná veta). Súdny sa v napadnutých rozhodnutiach neodôvodnili súdne rozhodnutia tak, aby dali odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s uplatneným nárokom. Uvoľneným postupom súdny porušili právo otca na spravodlivé konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a porušili judikát Ústavného súdu SR IV.ÚS 163/08 a judikát Najvyššieho súdu SR 4Obo/8/2010.

4. Súdny sa zamerali iba na minimálnu mieru ochrany práv maloletého B. J. Ď., ako určitého štandardu formou predbežného opatrenia. Platná legislatíva a medzinárodné dohovory však hovoria, že v každej fáze konania má dieťa plné práva. Štátne orgány nadradili modely fungovania vzťahov medzi oddelenými rodičmi a maloletým B. J. Ď., ktoré majú štátne orgány vžitú, nad záujem dieťaťa, ktorý je definovaný v článku 3 Dohovoru o právach dieťaťa. Úlohou konajúcich súdov je upraviť styk otca s dieťaťom a nie ho obmedziť, či obmedzovať. Súdny nemôžu na bezdôvodnom nesúhlase matky, či kolíznej opatrovníčky vystavať rozhodnutie o obmedzení styku otca s dieťaťom. Takýto postup súdu je v rozpore so základným právom otca na spravodlivý proces podľa článku 36 Listiny základných práv a slobôd a súčasne zásahom do jeho základného práva vychovávať a starať sa o svoje dieťa podľa článku 32 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd, ale i do základného práva dieťaťa na rodičovskú výchovu a starostlivosť podľa toho istého článku.

Uvedený postup súdov je porušením zákona o rovnakom zaobchádzaní a štátne orgány uvedeným postupom diskriminujú otca na základe pohlavia (antidiskriminačný zákon § 2 ods. (1), § 2a ods. {1,2, 3}). Uvedeným konaním súdy porušili judikát Ústavného súdu SR IV.ÚS 163/08.

5. Súdy zdôvodneniami zamietnutia návrhu otca, že otec neosvedčil skutočnosť, že právne vzťahy účastníkov si vyžadujú okamžitú dočasnú úpravu a že bolo preukázané, že od rozhodnutia dňa 17.06.2011 v pomeroch účastníkov nedošlo ku zmene, diskriminujú rodiča mužského pohlavia na základe pohlavia tým, že mu bezdôvodne bránia v styku s dieťaťom (antidiskriminačný zákon § 2 ods. (1), § 2a ods. (1, 2, 3)), pretože doteraz nikto nepreukázal otcovu vinu, alebo rodičovskú nekvalitu, či chýbajúcu citovú väzbu medzi otcom a dieťaťom.

6. Tvrdenie súdu o obave z prejudikovania predbežným opatrením, ako dôvod na zamietnutie návrhu otca na styk s dieťaťom predbežným opatrením, je ústavne nesúladne. Predbežným opatrením nie je v žiadnom rozsahu prejudikovaný konečný výsledok sporu.

7. Argumentovanie súdu o obave z prejudikovania a z toho vyodený dôvod na zamietnutie návrhu otca na styk s dieťaťom predbežným opatrením súčasne za situácie, že ponechanie dieťaťa predbežným opatrením v starostlivosti matky súd nezamietol z dôvodu obavy z prejudikovania, je diskriminácia rodiča mužského pohlavia na základe pohlavia (antidiskriminačný zákon § 2 ods. (1), § 2a ods. (1, 2, 3)) a porušenie judikátu Ústavného súdu SR IV. ÚS 163/08.

8. Odvolací súd iba formálne posúdil odvolanie otca, čím naplnil podstatu nespravodlivého procesu a porušil právo sťažovateľa na spravodlivý proces podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd. Uvedeným konaním súd porušil judikát Ústavného súdu SR IV. ÚS 163/08.

9. Súdy tým, že iba formálne posúdili návrh otca na styk s dieťaťom predbežným opatrením a aj odvolanie otca v súvislosti so zamietnutím tohto návrhu postupovali formálne a prehľadili tým nečinnosť štátnych orgánov. Týmto formalizmom a nečinnosťou súdy porušili právo otca na spravodlivý proces podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, porušili právo otca na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa článku 8 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských

práv a základných slobôd, porušili právo maloletého B. J. na styk s obidvomi rodičmi pravidelne, rovnoprávne a rovnocenne podľa zákona o rodine § 24 ods. (4) posledná veta.

10. Súdy tým, že postupovali pri rozhodovaní o návrhu otca na styk s dieťaťom predbežným opatrením a o odvolaní otca podľa zásady zamietat' otcovi návrhy na styk s dieťaťom tak dlho, až sa súdy dozvedia relevantný dôvod na zamietnutie styku otca s dieťaťom podľa zákona o rodine § 24 ods. (4) posledná veta, je diskrimináciou rodiča mužského pohlavia na základe pohlavia (antidiskriminačný zákon § 2 ods. (1), § 2a ods. (1, 2, 3)) a porušením práva otca na spravodlivý proces podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a Článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd. Uvedeným konaním súdy porušili judikát Ústavného súdu SR IV.ÚS 163/08.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd

právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

To znamená, že ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

Uvedené osobitne platí v prípadoch, v ktorých sú osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd zastúpené kvalifikovaným právnym zástupcom, advokátom.

Povinnosti advokáta vyplývajúce zo zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je advokát povinný vykonávať tak, aby boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 117/05, III. ÚS 236/07, III. ÚS 334/09).

Preskúmaním obsahu sťažnosti ústavný súd dospel k zisteniu, že sťažovateľ v odôvodnení sťažnosti uviedol viacero spisových značiek rôznych konaní Okresného súdu Trenčín, ako aj spisovú značku rozhodnutí „*odvolacieho súdu*“, pričom v petite sťažnosti neuviedol ani jednu spisovú značku konania všeobecného súdu, v ktorom malo dôjsť k porušeniu jeho označených práv, a ani jedno konkrétne rozhodnutie, ktorým malo dôjsť k porušeniu označených práv. V petite sa sťažovateľ uspokojil s uvedením toho, že postupom a konaním „*štátnych orgánov*“, „*súdov*“ a ich „*napadnutými rozhodnutiami*“ došlo k porušeniu jeho označených práv a jeho dieťaťa, pričom z celej sťažnosti nevyplýva, že sťažovateľ podáva sťažnosť aj ako zákonný zástupca dieťaťa v mene maloletého B. J. Ď. Takto formulovaný petit sťažnosti ústavný súd považoval za neurčitý a nekonkrétny,

neumožňujúci jednoznačne stanoviť predmet tohto konania. Ani pomerne rozsiahle odôvodnenie sťažnosti neumožňuje jednoznačne stanoviť, ktoré konanie a postup súdov sťažovateľ napáda. Navyše sťažovateľ, zastúpený advokátom, namieta a formuluje petit, v ktorom žiada vysloviť porušenie jednoduchých zákonov [zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov, zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov], ako aj vysloviť porušenie „*judikátu Ústavného súdu SR IV. ÚS 163/08*“, čo zjavne nepatrí do právomoci ústavného súdu. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť je koncipovaná neprofesionálne s elementárnou neznalosťou kompetencií ústavného súdu a podmienok konania pred ním. Ústavný súd ďalej v tejto súvislosti konštatuje, že sťažnosť neobsahuje jasný a zrozumiteľný petit ako východisko pre rozhodnutie ústavného súdu, čo je jednou zo všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania pred ústavným súdom podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Tento petit je v prevažnej časti zároveň nevykonateľný.

Ústavný súd pripomína, že takéto nedostatky zákonom predpísaných náležitostí nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Nedostatok, resp. nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí návrhu účastníka konania, je v zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu dôvodom odmietnutia sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (podobne napr. IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, III. ÚS 210/09, III. ÚS 32/2011).

Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. marca 2013